

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نکات مهم و پرتکرار

حقوق اساسی ۲

ویژه دانشجویان دانشگاه پیام نور

۱ - پیش نویس طرح قانون اساسی به دلیل **عدم توجه کافی به مباحث اسلامی و امر ولایت و هدایت** مورد توجه حضرت امام (ره) قرار نگرفت.

۲ - قانون اساسی با نصاب اکثریت **دو سوم مجموع نمایندگان** (برای هر اصل) طی ۱۲ فصل و ۱۷۵ اصل در جلسه بیست و چهارم آبان ماه ۱۳۵۸ به تصویب نهایی رسید.

۳ - قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در سال **۱۳۵۸** مورد تصویب و در سال **۱۳۶۸** مورد بازنگری قرار گرفته است.

۴ - متن قانون اساسی سال ۱۳۵۸ توسط **مجلس خبرگان** تصویب گردید.

۵ - قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران با حدود **۹۸/۲** در صد آرای مثبت شرکت کنندگان به تأیید نهایی ملت رسید.

۶ - **حدود اختیارات ولی فقیه** مبنای مجوز بازنگری قانون اساسی در سال ۱۳۶۸ است.

۷ - **اصلاحات صورت گرفته در بازنگری سال ۱۳۶۸**

اول. امر شورای رهبری حذف گردید و یک نفر به عنوان ولی فقیه و رئیس کشور جایگزین گردید.

دوم. شرط مرجعیت از شرایط رهبری مقرر در اصل ۱۰۹ حذف گردید.

سوم. مفهوم ولایت عام یا ولایت مطلقه فقیه به اصل ۵۷ اضافه شد.

چهارم. سمت نخست وزیری به دلیل عدم هماهنگی نخست وزیر با رئیس جمهور و هیئت وزیر حذف گردید و رئیس جمهور جایگزین وظایف نخست وزیر به ویژه در پاسخ گویی در برابر مجلس و ریاست هیئت وزیران است.

پنجم. شورای عالی قضائی که مدیریت قوه قضائیه را به دست داشت حذف و رئیس قوه قضائیه با انتصاب مقام رهبری جایگزین شد.

ششم. نهاد شورای عالی امنیت ملی در اصل ۱۷۶ اضافه گردید.

هفتم. مجمع تشخیص مصلحت نظام در اصل ۱۱۲ به منظور حل اختلاف شورای نگهبان و مجلس در خصوص تصویب قوانین و حل معضلات نظام و سایر مسائل تأسیس شد.

هشتم. نام مجلس شورای ملی به مجلس شورای اسلامی تغییر یافت.

نهم. اصل ۶۴ در خصوص تعداد نمایندگان اصلاح شد و مقرر شد که پس از گذشت هر ۱۰ سال در صورت نیاز، حداکثر ۲۰ نماینده اضافه شود.

دهم. مدیریت اشتراکی سازمان صدا و سیما توسط قوای سه گانه، به مدیریت واحد منصوب مقام رهبری تبدیل شد و قوای سه گانه صرفاً می توانند نقش ناظر داشته باشند.

یازدهم. شیوه بازنگری قانون اساسی در اصل ۱۷۷ مقرر شد.

۸- **جمهوری** در اصل یک واژه عربی است به معنای مردم کثیر یا افراد قوم یا توده ای از اشخاص .

۹- **جمهوری (Republic)** شکلی از حکومت است که در آن رئیس دولت پادشاه نیست .

۱۰- **دموکراسی** بیشتر به صورت یک فلسفه اجتماعی و یک ایدئولوژی ظاهر می شود .

۱۱- مشخصه اصلی **جمهوریت** توانایی در تصمیم گیری دسته جمعی و توان اجرای این تصمیم هاست .

۱۲- **شاخصه های جمهوریت :**

اول. پذیرش حاکمیت ملی	دوم. انتخابی بودن حکومت	سوم. تحدید قدرت سیاسی
چهارم. پاسخ گوی حاکمان	پنجم. نظام شفاف	

ششم. نظارت همگانی ⇐ هدف غایی از این نظارت ، تحقق و صیانت از حقوق و آزادی های شهروندی ، جلوگیری از استبداد و خودکامگی حاکمان و اصل پاسخگویی دولت در برابر مردم می باشد .

هفتم. حاکمیت قانون

هشتم. اصل نمایندگی ⇐ براساس این اصل ، مبنای مشارکت غیرمستقیم مردم در حکومت فراهم می شود .

نهم. اصل تفکیک قوا

۱۳- **نظارت مردم** بهترین وسیله اعمال حق حاکمیت مردم است .

۱۴- **جمهوریت** صرفاً " ناظر بر شیوه و روش اداره حکومت و نحوه زمامداری است .

۱۵- **نظام جمهوری** در مقابل نظام غیر مردمی و استبداد به کار می رود .

۱۶- اندیشه نظام مردمی در کشور ایران به **دوره مشروطیت** بر می گردد .

۱۷- مراد از جمهوریت تکیه بر **اکثریت مردم** است .

۱۸- **حاکمیت الهی در اصل دو قسم است :**

اول . حاکمیت تکوینی

دوم . حاکمیت تشریعی